

Jelentés a "Delfin" Csoport 1976. évi vizalatti
barlangkutató tevékenységéről

Kutatócsoportunk a Ferencvárosi Természetbarát Sport Kör "Delfin" Könnyűbuvár Szakosztályon belül önálló csoportként rendszeres vizalatti barlangkutató tevékenységet folytat.

Csoportunk tagjai MKBT-tagok, MKBT taglétszámunk 1976-ban 13 fő. Két csoporttagunk tagfelvételi kérelme 1976-ban lett benyújtva.

Kutatócsoportunk két kutatási területtel rendelkezik, mely kutatási területek:

- a budai Molnár János-barlang,
- az esztramosi Rákóczi-barlangok.

1976-ban ezen a két helyen végeztünk rendszeres vizalatti barlangkutatót. Beszámolónk a két kutatási területen 1976-ban végzett tevékenységünket ismerteti.

Molnár János-barlang kutatása

Ötödik éve folytatunk rendszeres barlangász-buvár kutatómunkát a Molnár János-barlangban és a környező forráscsoportokban. Munkánkat a Fővárosi Fürdőigazgatósággal összehangolva végezzük. Gyakran látunk vendégül barlangkutató szakembereket, hidrológusokat, geológusokat, valamint más barlangász-buvár szakosztályokat is.

1976-ban 28 alkalommal szerveztünk turát a barlangba, ebből 24 alkalommal végeztünk viz alatti tevékenységet.

24 szakosztálytagunk vett részt különböző munkákat végezve a kutatási tevékenységünkben, ebből 15 tag aktív buvárként.

A Delfin-csoport tagjai 1976-ban összesen 99 óra 20 percet töltöttek viz alatti kutatással a barlangban.

8 vendég-buvárt fogadtunk 1976-ban a Molnár János-barlangban, akik összességében 6 óra 50 percet töltöttek víz alatt.

1976-ban tehát buvárok összesen 106 óra 10 percet töltöttek víz alatt a Molnár János-barlangban.

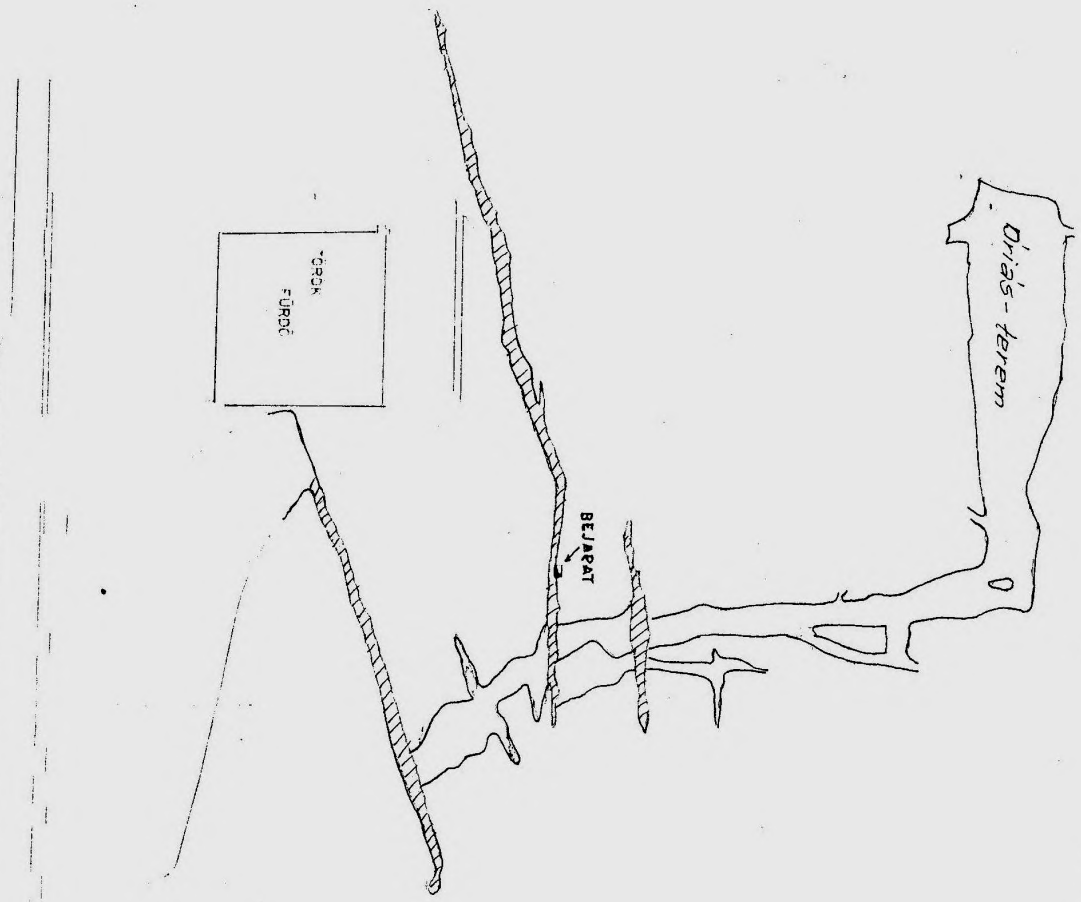
1976-os munkatervünk kiértékelése munkatervünk pontjai alapján

1. A műszeres mérések megkönnyítése érdekében a Delfin-levegős teremben Dexion-Salgó elemekből bázist építettünk. A bázis a merülések fokozottabb biztonságát szolgálja és többek között a bázis megléte biztosította, hogy pontos felmérést tudtunk készíteni a Delfin-levegős terem magasságáról.
 2. Két alkalommal végeztünk az elmúlt évben vizmintavételezést a Fővárosi Fürdőigazgatóság által meghatározott nyolc, a barlang különböző pontjain és különböző mélységekben lévő vizmintavételezési helyekről.
A vizmintavételezésekkel párhuzamosan hőmérséklet-méréseket végeztünk azonos mérőhelyeken.
 3. A levegős termekben CO₂ méréseket végeztünk. A tervezett mérési sorozatot a reagens-csővek beszerzési nehézségei miatt befejezni nem tudtuk.
 4. Feltáró tevékenységünk során a barlang "Neodexion"-ágában víz alatti kürtőt találtunk. A kürtő bejárati szakasza szűk, 6-8 m mélységben bővülő. További feltárása kürtő veszélyessége miatt igen komoly technikai előkészítést igényel. Ez a későbbi kutatások feladata.
- Öthónapos rendszeres vizalatti műszeres felméréssel elkészítettük a barlang alaprajzi térképét. A térképet a FÖMTERV M 1:200 méretarányu 630-437 számú felszíni térképére áttettük. A térkép tartalmazza mindazokat a járatokat és üregeket, amelyeket jelenlegi ismereteink szerint bontás nélkül be lehet uszni.

A MOLNAR JANOS-barlang

alaprész

M = 1:500

JELMAGYARAZAT:

- évegos járat
- vizalatti járat

Térképünk jelenleg még nem teljes, mert a mélységi és magassági pontokat, valamint a levegős termek főte magasságának adatait nem tartalmazza.

A magassági méretek felmérése és azok feltüntetése a térképre a következő időszak feladatai közé tartozik.

5. A Lukács-fürdő vizkivételi csonkjára, mely az un. Boltiv forrásnál helyezkedik el, az év folyamán több alkalommal mechanikus szűrőt szereltünk azért, hogy az általunk a barlangban felkavart iszap, illetve az iszapos víz ne jusson a fürdőbe. A szűrő nem vált be. Jelenleg és a jövőben a Fürdőigazgatósággal egyeztetve merüléseinket akkor hajtjuk végre, amikor a Boltiv forrásnál a vizkivétel szünetel.
6. Az év folyamán a barlang-rendszerről mintegy 12 perc időtartamu színes filmet készítettünk. A filmezésen kívül fekete-fehér és színes fotókat, illetve diapozitiveket készítettünk a barlangról.
7. Termisztoros távhőmérőt építettünk az év folyamán. A műszert két változatban készítettük el. Az egyik változat három, míg a másik 12 mérőhelyes. A három mérőhelyes változatot kipróbáltuk a barlangban. A műszer kalibrálása és a mérőfejek állandó helyre való telepítése későbbi feladatunk.

Munkatervünkön tulmenően a következőket hajtottuk végre

A barlang kellő kivilágítása érdekében mintegy 145 m energia-kábelt fektettünk le a Lukács-fürdőtől a barlangig, továbbá a barlang száraz részébe egy transzformátort telepítettünk.

Az OTVH egységesített barlangajtó tervét saját kutatási területünkön végrehajtottuk. A József-hegy oldalában lévő barlangbőjáratot az OTVH-tól beépítésre átadott kisméretű lengőajtó beépítésével megbízhatóan lezártuk. A beépítéshez mint-6874

egy 4 m³ betont használtunk fel.

A Fővárosi Fürdőigazgatóság kérésére rendszeresen karbantartottuk a Malom-ágban beépített vízszint-regisztráló műszert.

Kicseréltük az elhasználódott - és a víz alatti tájékozódásunkat segítő - vezetőköteleket.

Rákóczi-barlangok kutatása

Az 1976-os kutatási év előzményei

A Pénzügyőr SE barlangkutató csoport felkérésére 1968. április 14-én kezdtük az Esztrámos-hegy belsejében huzódó barlang víz alatti részeinek kutatását. Az első merülés alkalmával a II. sz. tó déli falán aránylag kis mélységben lévő szifonnyíláson átúszva mintegy 40 m hosszú folyosót tártunk fel.

Ezután a sikeres buvárakció után a vizalatti részek kutatásában hosszabb szünet következett.

1971. augusztusában az MHSZ Tatabányai Bányász Könnyűbuvár Klub buvárai hajtottak végre merülést az I. sz. tóban, eredmény nélkül.

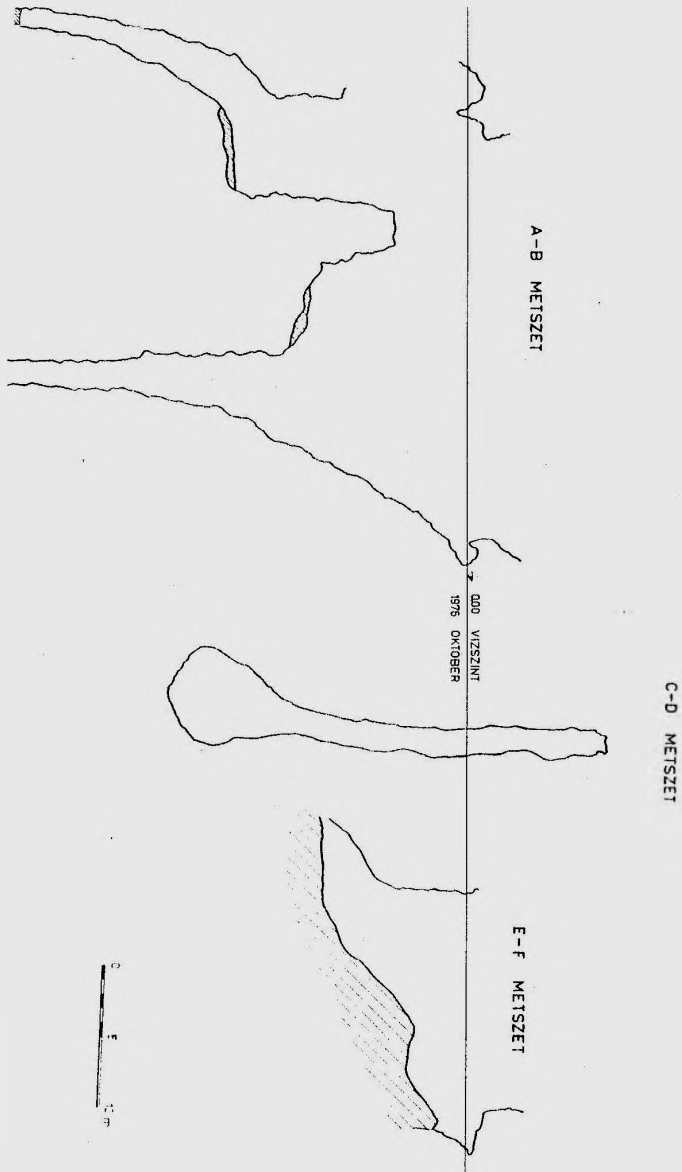
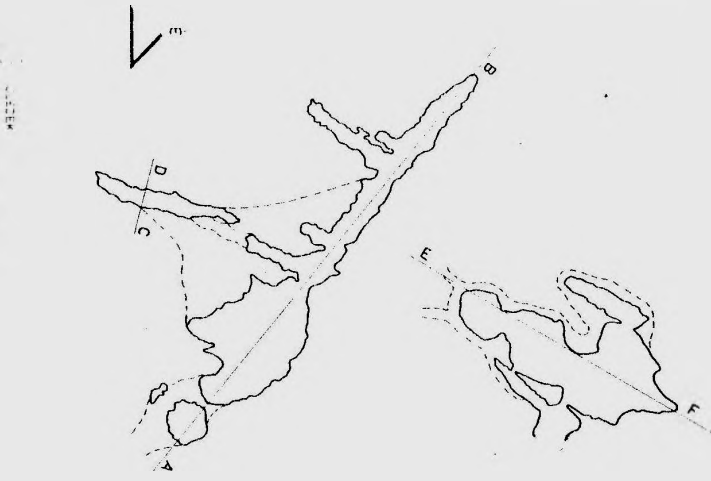
Ugyanez év decemberében az MKBT négy kutatója felmérték az I. sz. tavat. Térképük szerint a legnagyobb vízmélység 11 m, de a beöntött nagy mennyiségű törmelék miatt további járatokat felfedezni nem tudtak. (A felszabadulás előtt a jelenlegi mészkőbánya helyén működő Rimamurányi-féle vasbánya meddő kőzetét a barlang I. sz. tavába ürítették.)

1972. januárjában az OVH ÁBK SZ buvárai merültek a II. sz. tóban. Stéget ácsoltak, amiről indulva 25 m-es mélységet értek el. Februárban a Ganz-MÁVAG Barlangkutató Csoport segítségével felmérték a tó eddig ismert részeit.

Áprilisban az Amphora KSC buvárai a tó DNY-i oldalán 32 m mélységben elérték az üledékes feneket.

6874

ALATTI TERÜLET MÁRA

A merülés során magunkkal vitt vezetőkötetet lerögzítettük és ezt térképezési és kutatási irányvonalként később kívánjuk felhasználni.

A tó DK-i végében is sikerült elérnünk a 32 m mélységet. A tó déli falánál merülve egy viszonylag szűk hasadékon keresztül 22 m mélységben széles kürtő oldalába jutottunk. A kürtő lefelé az ismeretlenségbe vész. A kürtőn feluszva széles, levegős terembe jutottunk, melyről kiderült, hogy nem más, mint az 1968-ban már másfelől megközelített és megtalált 40 m hosszú folyószerű levegős terem.

A levegős terem közel párhuzamos a tóval. A tó és a terem legkisebb távolsága egymástól kb. 3-4 m. A levegős terem falai, képződményei megegyeznek a barlang eddigi arculataival.

Kutatómunkánk során bebizonyosodott, hogy a Rákóczi I.-barlang egyetlen hatalmas üregnek tekinthető. Az üreg a hegy ÉK-DNY és ÉNY-DK-i törésvonalának találkozási pontjában alakult ki. Így sokkal jellemzőbbek a függőleges, mint a vízszintes méretek. Vízszintes vetületben az ÉK-DNY-i kiterjedése 70 m, ÉNY-DK-i irányban 35 m, míg függőlegesen 87 m hosszaban ismert.

A Rákóczi II., un. "Surrantós"- -barlang kutatása

Az I.sz. barlangnál említett sajátosságokat nem találhatjuk meg a tőle 150 m-re lévő Surrantós-barlangnál.

Ez a barlang az ÉK-DNY-i törés mentén alakult ki, és a törésvonal itt már hosszan követhető. A magassági méretek jócskán lecsökkentek, és csak ritkán érik el a 12-15 métert. A járatok inkább egy hévizes eredetű hasadékbarlang formáira hasonlítanak. Átlagszélessége nem éri el a két métert. A barlangban több helyen megtaláltuk a karsztvizet.

Ezek a helyeken felderítő buvártevékenységet végeztünk. Mivel fő feladatunknak a Rákóczi I-es-barlang kutatását tekintettük, így az itteni munkának csak kevés időt szenteltünk.

Véglegesen tisztáztuk, hogy az 50 méteres tóból - melynek iránya a Rákóczi I.-barlang felé mutat - a kivezető járat csak ismert részek felé van. Megvizsgáltunk több kisebb vízfelszínü tavat, de további járatokat felfedezni nem sikerült.

Az időközben bekövetkezett vízszintcsökkenéskor megnyílt egy eddig ismert, de vízzel elárasztott szifon. Ezen buvárfelszereléssel lehetetlen volt átjutni, de most készülék nélkül járhatóvá vált.

A bejárat hasadék végpontján egy kisebb tü zárta el a továbbjutást.

Ebből a tóból víz alatt egy kürtősorba jutottunk. A helyszínen készített vázlat és térképünk összevetésekor kiderült, hogy az "Y"-ág ismert végpontját sikerült egy másik úton elérnünk.

A járat pontos felmérése 1977-es feladat. Mivel az "Y"-ág így már két irányból is megközelíthető, a térképezés után ellenőrizni tudjuk régebbi térképünk helyességét.

Söphen László - Kalinovits Sándor